

Latvijas Republikas Senāts

RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS

Rīgā 2025.gada 24.septembrī

[1] Senātā saņemta Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja kasācijas sūdzība par Administratīvās apgabaltiesas 2025.gada 13.janvāra spriedumu, ar kuru apmierināts pieteicēja /Persona A/ pieteikums, atceļot biroja 2023.gada 23.maija lēmumu Nr. 1/2445 ar tā pieņemšanas dienu.

Apgabaltiesa atzina, ka pieteicējs, savienojot tiesneša amatu ar līgumdarbu Dānijā, 2017.gada, 2018.gada un 2019.gada novembrī, kā arī 2020.gada novembrī un decembrī ir pieļāvis likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” (turpmāk – Interešu konflikta novēršanas likums) 7.panta trešajā daļā un 9.panta pirmajā daļā noteiktos amatu savienošanas un ienākumu gūšanas ierobežojumu pārkāpumus, kas ir pamats lemt par pienākuma uzlikšanu pieteicējam atlīdzināt valstij nodarītos zaudējumus. Vienlaikus, vērtējot pieteicējam noteikto pienākumu atmaksāt ienākumus un mantiskos labumus, kuri gūti, pārkāpjot Interešu konflikta novēršanas likumā noteikto ierobežojumus, tiesa secināja, ka šāds pienākums nav samērīgs, tādēļ pārsūdzēto biroja lēmumu atcēla.

[2] Kasācijas sūdzībā norādīts, ka, konstatējot tādu valsts amatpersonas Interešu konflikta novēršanas likuma pārkāpumu, kura rezultātā tai radies pienākums atlīdzināt valstij nodarītos zaudējumus, birojs Interešu konflikta novēršanas likuma 30.pantā noteiktajā kārtībā ar administratīvo aktu var piedzīt no valsts amatpersonas nodarītos zaudējumus gan pilnā apmērā, gan arī pilnībā vai daļēji atbrīvot valsts amatpersonu no šī pienākuma. Tā kā birojs pieteicēju daļēji atbrīvoja no zaudējumu atlīdzināšanas pienākuma, tiesai bija jāpārbauda biroja lēmuma tiesiskums, nelemjot par to, kāds zaudējumu apmērs konkrētajā gadījumā būtu atlīdzināms. Administratīvajai tiesai nav kompetences atbrīvot valsts amatpersonu no zaudējumu atlīdzināšanas pienākuma.

Šie iebildumi nav pamatoti.

Senāts jau iepriekš ir interpretējis Interešu konflikta novēršanas likuma 30.panta 2.¹daļas otro teikumu, atzīstot, ka tiesa var konstatēt, ka noteiktais atlīdzināmo zaudējumu apmērs ir nesamērīgs. Interešu konflikta novēršanas likuma 30.panta 2.¹daļas otrais teikums paredz pienākumu amatpersonu pilnībā vai daļēji atbrīvot no ienākumu un mantisko labumu atmaksas, ja atmaksas pienākums nav samērīgs ar administratīvā pārkāpuma rezultātā radīto kaitējumu valsts pārvaldes kārtībai. Līdz ar to tiesai ir jāvērtē tas, vai noteiktais atlīdzinājuma apmērs ir samērīgs un vai birojs ir tiesiski izmantojis savu rīcības brīvību, nosakot atlīdzināmo zaudējumu apmēru (sal. Senāta 2023.gada 15.decembra sprieduma lietā Nr. SKA-190/2023, [ECLI:LV:AT:2023:1215.A420311218.19.S](https://ecli.lv/AT:2023:1215.A420311218.19.S), 18.punkts un Senāta 2024.gada 18.janvāra sprieduma lietā Nr. SKA-207/2024, [ECLI:LV:AT:2024:0118.A420168422.10.S](https://ecli.lv/AT:2024:0118.A420168422.10.S), 8.punkts).

Konkrētajā gadījumā apgabaltiesa ir izvērtējusi biroja lēmumā noteikto pienākumu pieteicējam atlīdzināt valstij nodarītos zaudējumus un secinājusi, ka atmaksas pienākums nav samērīgs un līdz ar to birojs nav pareizi izmantojis savu rīcības brīvību. Minētais ir bijis pamats tiesai secināt, ka pārsūdzētais lēmums nav tiesisks un tādēļ atceļams. Šāda tiesas rīcība pretēji kasācijas sūdzībā norādītajam nenozīmē, ka tiesa ir iejaukusies biroja

kompetencē un lēmusi par valsts amatpersonas atbrīvošanu no zaudējumu atlīdzināšanas pienākuma vai grozījusi pārsūdzētā lēmuma saturu. Tiesa ir ievērojusi Administratīvā procesa likuma 250.panta pirmajā un otrajā daļā noteikto pārbaudes apjomu un atbilstoši pieteikuma priekšmetam taisījusi minētā likuma 253.panta pirmajā daļā paredzēto spriedumu par administratīvā akta atcelšanu.

[3] Birojs uzsver, ka tiesa ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 251.panta piekto daļu, jo spriedumam ir jābūt pietiekami argumentētam. Birojam nav skaidrs, kā tiesa nonākusi pie secinājuma, ka, nosakot zaudējumu apmēru, jāņem vērā tikai Tiesnešu disciplinārkolēģijas lēmumā par disciplinārsoda piemērošanu konstatētie apstākļi.

Arī šie argumenti ir noraidāmi.

No pārsūdzētā sprieduma izriet, ka tiesa ir izvērtējusi kritērijus, kuri biroja ieskatā konkrētajā lietā pamato zaudējumu atlīdzināšanas pienākumu, bet šim vērtējumam nav piekritusi. Tiesa ir vērtējusi arī virkni citu apstākļu, proti, to, ka pieteicējam par Interesu konflikta novēršanas likuma pārkāpumiem tika piemērots arī disciplinārsods, pieteicēja profesionālā darbība kopumā raksturota pozitīvi, sūdzības par tiesneša darbu nav saņemtas, pieteicējs konkrēto pārkāpumu rezultātā nav nonācis interešu konflikta situācijā un amatu savienošana nav kaitējusi pieteicēja kā valsts amatpersonas pienākumu pildīšanai, turklāt pieteicējam ir apgādājamie. Tiesa arī uzsvērusi, ka nav samērīgi noteikt pieteicējam pienākumu atlīdzināt valstij nodarītos zaudējumus, jo viņš amatu savienošanas un ienākumu gūšanas aizliegumu pārkāpa tikai tajos laika periodos, kad bija atvaļinājumā un nepildīja tiesneša pienākumus, kamēr salīdzināmās lietās valsts amatpersonas sev noteiktos amatu savienošanas ierobežojumus pārkāpa ilgākos laika periodos, tādējādi ilgstoši saņemot atlīdzību sakarā ar neatļautu amatu savienošanu. Tātad tiesa ir rūpīgi vērtējusi gan biroja norādītos apstākļus, gan arī argumentēti pamatojusi secinājumu par to, ka birojs rīcības brīvību nav izmantojis pareizi, jo noteiktais zaudējumu atlīdzinājuma apmērs nav samērīgs. Kasatora nepieņemšana tiesas secinājumiem vēl nenozīmē, ka pārsūdzētais spriedums ir nepareizs.

[4] Kasācijas sūdzībā uzsvērts, ka apelācijas instances tiesa nav devusi savu vērtējumu, kādēļ pirmās instances tiesas secinājumi, kuros tā argumentēti norāda apstākļus konkrēta zaudējumu apmēra noteikšanā, uzskatāmi par nepamatotiem.

Senatoru kolēģija šiem argumentiem nepiekrīt. Apelācijas instances tiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 302.panta pirmās daļas nosacījumiem izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās. Tas nozīmē, ka apelācijas instances tiesa patstāvīgi novērtē lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un tai nav saistošs pirmās instances tiesas sniegtais lietas apstākļu vērtējums. Apelācijas instances tiesai atbilstoši Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturtajai daļai spriedumā ir jāmotivē attieksme pret pirmās instances tiesas spriedumu. Apgabaltiesa šo normu ir ievērojusi, norādot, ka pirmās instances tiesas secinājumi par pārsūdzētā lēmuma samērīgumu nav pareizi (*pārsūdzētā sprieduma 15.punkts*).

[5] Rezumējot minēto, senatoru kolēģija atzīst, ka kasācijas sūdzībā norādītie apsvērumi nerada šaubas par tiesas sprieduma tiesiskumu. Izskatāmajai lietai arī nav nozīmes judikatūras veidošanā. Tas ir pamats atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību. Līdz ar to tiesvedība šajā lietā ir noslēgusies.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 338.panta otro daļu un 338.¹panta otrās daļas 2.punktu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2025.gada 13.janvāra spriedumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore L. Konošonoka

Senatore Dz. Amerika

Senatore D. Makarova